

"עוול לציבור": דיון סוער בכנסת על רפורמת ביטוח הבריאות שתיכנס לתוקף בעוד כשבוע

נציגת האוצר: "המוצר המשלים בשב"ן מספק לרוב מענה נכון וזול יותר" ■
סמנכ"לית עמותת חברים לרפואה: "שירותי השב"ן משתנים בהתאם ללחץ
הקופות" ■ יו"ר ועדת הבריאות: "אינטרס הסוכן הוא למכור ולהרוויח"

התראות במייל

ג'ניה וולינסקי

20 במאי 2024 • 16:02

בעוד עשרה ימים צפויה להיכנס לתוקף רפורמת ביטוח בריאות שתשפיע על 2.3 מיליון אזרחים – אלה שמבוטחים בביטוח בריאות פרטי. למעשה, בעיקר יושפעו ממנה כ-80% מהם שנמצאים בביטוח ניתוחים פרטי שמכונה "מהשקל הראשון".

היום (ב') נערך דיון סוער בנושא רפורמת הביטוח בוועדת הבריאות בכנסת, שהתמקד בהיערכות ליישומה. משמעותה העיקרית היא שמבוטחים שבעבר היו פונים לביצוע ניתוח דרך המערכת הפרטית, יופנו כיום אוטומטית למערכת השב"ן - שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים, כמו "כללית מושלם" ו"מכבי שלי".

מטרתה של הרפורמה למנוע את המצב הנוכחי, שבו מרבית המבוטחים בביטוח הבריאות הפרטי למעשה משלמים כפול על כיסוי של ניתוחים שמתבצעים בישראל, הן על השב"ן והן על פוליסה דומה במסגרת הביטוח הפרטי – אבל בסוף מנצלים מטבע הדברים רק אחד מהם. לפי הערכות האוצר, כפל הביטוח מסתכם ב-1,300 שקל לשנה בממוצע למשק בית, כ-30% מסך עלויות הביטוח. מניעת כפל הביטוח צפויה לחסוך כסף למבוטחים.

אחת המטרות המוצהרות של הרפורמה, שעברה במסגרת חוק ההסדרים, היא להסיט את המבוטחים לקופות החולים ולשב"ן על חשבון מערכת הבריאות הפרטית. לצורך כך גם הוקצה במסגרת החוק תקציב ייעודי שאמור לתגבר את מערכת הבריאות הציבורית.

הדעות לגבי השלכות הרפורמה חלוקות, כפי שבא לידי ביטוי בדיון בוועדה. "רוב האוכלוסייה שתעבור למשלים שב"ן תחווה הוזלה משמעותית", אמרה בדיון יעל לינדנברג, רכזת בריאות באגף התקציבים במשרד האוצר. עוד הוסיפה לינדנברג כי "ברוב המקרים, המוצר של משלים שב"ן מספק מענה נכון יותר וזול יותר" - אמירה שעוררה קריאות ביניים שטענו כי אין זה כך, ומדובר במוצר נחות. כך למשל, אמרה שירה כלפון, סמנכ"לית בעמותת חברים לרפואה, כי "הביטוח של השב"ן הוא ביטוח לא בטוח - כי הוא משתנה כל הזמן, לפי לחץ הקופות. כשהצטרפתי לפני כ-20 שנה הוא כלל דברים מסוימים שלא נכללים בו היום. כצרכנית בריאות אני מרגישה שאני חייבת להגן על עצמי ועל הילדות שלי, ואני לא סומכת על ביטוח השב"ן. לכולם יש כוונות לעזור לצרכני הבריאות - אבל בסוף אנחנו לא מכוסים וזה פוגע בנו".

התייקרות של עד 45%

בינתיים, מהנתונים שפירסמה רשות שוק ההון לפני הדיון, התברר כי שתי הפוליסות של הניתוחים צפויות להתייקר. הפוליסה שמכונה "שקל ראשון" צפויה להתייקר ב-39% בממוצע. עיקר ההתייקרות תהיה עד גיל 20 ומעל גיל 66, שם תתייקר הפוליסה ב-45%. פוליסת "שקל ראשון" היא זו שבה נמצאים רוב המבוטחים - 1.8 מיליון, בעוד בפוליסת משלים שב"ן נמצאים כחצי מיליון מבוטחים.

גם פוליסת משלים שב"ן - אף שלא חל בה שינוי - צפויה להתייקר ב-2.3% בממוצע. עיקר העלייה תהיה בקרב גילי 66 ומעלה, שם יתייקרו הפוליסות ב-5.6%. עוד עולה מהנתונים של רשות שוק ההון כי ב-2023 בוצעו 44 אלף ניתוחים במסגרת פוליסת "שקל ראשון", לעומת 14 אלף בפוליסת משלים שב"ן.

ד"ר זאב פלדמן, מנהל היחידה לניוירוכירורגיה ילדים בשיבא. "עוולה לציבור" צילום: ללא קרדיט

נראה כי אחת השאלות המרכזיות שעוררה מחלוקת בין המשתתפים בדיון הייתה עד כמה קופות החולים יהיו ערוכות לקלוט את מאות אלפי המבוטחים שיעברו אליהן החל ביוני הקרוב. "מרבית הרפורמה בצד שלנו עוד לא התחילה. חובת ההוכחה תהיה עלינו", הודה בדיון ד"ר ליאור ברק ממשרד הבריאות. לדבריו, הם נערכים בעיקר בכך ש"הורדנו את המגבלות שהיו בשב"ן, וקופות החולים יכולות לקלוט רופאים נוספים לרשימות השב"ן".

לגבי תוספת התקציב הצפויה אמר ברק כי "ברגע שנכתוב את מבחן התמיכה, הוא ייכנס לתוקף במהלך יולי. במסגרתו - כל הניתוחים שיעברו מחברות הביטוח, קופות החולים יוכלו לעשות במימון ציבורי. בסיכום בינינו יש סכום בלתי מוגבל לצורך כך". עוד הוסיף ברק כי בכוונתם לבצע ניטור של זמני המתנה לניתוחים לאחר הרפורמה. גם נציגי קופות החולים אמרו בדיון שהם נערכים ליישום החוק, וכי הגדילו את רשימות המנתחים. כך למשל, עופר הדס מקופת חולים כללית אמר כי "אנחנו נערכים ברצינות להגדלת הפעילות. הרחבנו את רשימת הרופאים ב-12%".

ד"ר זאב פלדמן, מנהל היחידה לנוירוכירורגיה ילדים בבית החולים שיבא קרא לחוק "עוולה לציבור". "מתייחסים לאזרח כאל פתי שאין לו שיקול דעת" הוסיף וציין כי כבר היום חברות הביטוח מצמצמות את רשימות הרופאים. זאת מכיוון שחלק מהחוק מחייב את חברות הביטוח לעמוד בשיעור של 50% רופאי שב"ן ו-50% רופאים פרטיים. "הציבור למעשה קיבל פחות אפשרות בחירה בביטוח שהוא משלם עליו מכיסו", אמר. פלדמן הוסיף כי "במשרד הבריאות דיברו על ניטור התורים לניתוחים. הבעיה שכדי לקבוע ניתוח צריך להגיע לרופא מומחה, והעיכובים מתחילים כבר בתור אליו. לנטר רק את הקטע הסופי - חוטא למציאות וחוטא לצרכי הציבור".

ד"ר אבי גולדפרב, מנהל מחלקת אף אוזן גרון בבית החולים וולפסון, שדיבר גם הוא מטעם ארגון הרופאים העצמאים - התייחס לצמצום רשימות הרופאים. "אני מודאג מהרפורמה הזאת", אמר. "יש צמצום בחירה. אני אישית קיבלתי הודעה מחברות הביטוח שנפרדות דרכנו. אני לא עובד בשב"ן ואין לי כוונה להיכנס אליו. אם אתם חושבים שהרפורמה תגרום להסטה של כוח אדם למערכת הציבורית, אתם רותמים את העגלה לפני הסוסים. התורים אל"י כיום בבית החולים, למרפאת החוץ, הם 9 חודשים. זה לא שיש יותר רופאי אף אוזן גרון, להיפך - מספר הרופאים שייצאו לפנסיה גדולה בהרבה על אלה שנכנסים".

יעל לינדנברג, רכזת בריאות באגף התקציבים באוצר. בקרוב יושק קמפיין ליידיע את הציבור צילום: מוטי מילרוד

"המערכת הציבורית צריכה להתמודד עם מלחמה, פצועים ושיקום. הכספים שמיועדים לקיצור תורים ייבלעו בזה. הבטחות לתוספת תקציב אני שומע מאז שאני הייתי סטאז'ר, ואני במערכת כבר 30 שנה כמעט". נציג משרד הבריאות השיב שהפתרון לכך הוא התקציב הנוסף, שיגיע ככל שייבצעו ניתוחים נוספים במערכת הבריאות

הציבורית. בתגובה טען גולדפרב כי "התורים יתארכו בצורה משמעותית, מפני שיש תקרת זכוכית לכמה עבודה יכול מנתח אחד לבצע".

עופר חורש, נציג לשכת סוכני הביטוח, אמר כי "במקום שהאדם הפשוט שיש לו שב"ן יחכה חודשיים לניתוח, יצטרפו אליו לאחר הרפורמה כל מי שמעבירים אותם למשלים שב"ן, והוא יחכה חמישה חודשים". עוד הוסיף כי יכולה להיות בעיה עם אוכלוסייה שאין לה שב"ן. "לקוח שאין לו שב"ן קיבל מכתב מחברת הביטוח שב-1 ביוני כבר לא יהיה לו ביטוח, אם לא ייאשר את התייקרות פוליסת הניתוחים שלו ביותר מ-20%. אדם אחר, פחות מודע לנושא, יכול לגלות בעוד חצי שנה שהוא צריך ניתוח, ויגלה שאין לו ביטוח אם הוא לא ענה למכתב".

בתגובה לדברים, חן לוי מקופת חולים מאוחדת טען כי "לגבי זמני ההמתנה, עושים פה ערבוב בין סל לשב"ן. בשב"ן אין בעיה של זמינות תורים. בתור מי שהיה מנהל שב"ן במשרד הבריאות, מעולם לא קיבלנו תלונה על זמינות תורים לניתוח בשב"ן. הבעיה היא במערכת הציבורית".

"רק 30% מהמבוטחים יעברו"

בינתיים, המבוטחים כבר קיבלו בתקופה האחרונה מכתבים מחברות הביטוח - שכן על אף המעבר האוטומטי שיתרחש ביוני, הם יכולים לבקש להישאר בפוליסת "מהשקל ראשון" במהלך השנה הקרובה. להערכת שלמה אייזיק, נשיא לשכת סוכני הביטוח, רק כ-30% מהמבוטחים יעברו לביטוח משלים של שב"ן. הוא גם הזהיר בדיון כי בתקופת המלחמה אין לאזרחים רבים פניות נפשית למעבר לתוכנית ביטוח אחרת.

ד"ר ליאור ברק, משרד הבריאות. "חובת ההוכחה עלינו"
צילום: משרד הבריאות

לדברי לינדנברג, "מטריד אותי שלהערכתכם רק 30% יעברו. הציבור לא מכיר את הפרטים והמתווכים הם סוכני הביטוח. אנחנו יודעים שמוזל התמריצים נגזר מהפרמיה - ויהיה להם תמריץ מובנה כלכלית לשווק פוליסות יקרות יותר, כמו 'מהשקל הראשון'". גם דור פישר מרשות שוק ההון התייחס לכך. לטענתו, "לחברות הביטוח ולסוכנים יש אינטרסים, אך גם חובת נאמנות ללקוחות. הסוכנים צריכים להתאים את הפוליסה המתאימה ביותר למבוטח, ולא למכור בהכרח את המוצר היקר".

פישר ציין כי בכוננתו לבדוק את הנתונים של מכירות הביטוחים לאחר הרפורמה, למשל אם נמכר אחוז מסוים ולא פרופורציונלי של הפוליסות היקרות יותר. יו"ר הועדה, ח"כ יוני משריקי (ש"ס), אמר בהקשר זה: "אני מכבד את סוכני הביטוח, ורובם עושים את עבודתם נאמנה. אבל האינטרס של הסוכן הוא למכור ביטוח. תעשה חשבון לבד איזה סוג ביטוח הוא רוצה למכור יותר. האזרח לא תמיד יודע את הנתונים".

עו"ד ורו"ח אלה תמיר שלמה, מלובי 99, אמרה: "אני נמצאת פה בשם מיליוני מבוטחים, שבעקבות הרפורמה נדרשים להכריע בין שתי פוליסות ביטוח בריאות כשאין להם מושג מה ההבדלים בין הפוליסות", אמרה. "אני מזכירה שאותו כפל ביטוחי, שבגללו בכלל התאספנו פה, נוצר מלכתחילה בגלל חברות הביטוח וסוכני הביטוח - שניצלו את חוסר הידע של הציבור בשל מודל התמריצים המעוות שלהם". לינדנברג הוסיפה כי משרד האוצר ייצא בימים הקרובים עם קמפיין תקשורתי כדי שהציבור יידע מה האפשרויות העומדות בפניו.

משריקי סיכם את הדיון והדגיש את הצורך בהיערכות לכניסת הרפורמה לתוקף ב-1 ביוני, ולוודא שהיא תמצה את מטרותיה. לדיון הבא, שייערך כנראה לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, ביקש משריקי לקבל נתונים מרשות שוק ההון על מספר בעלי הפוליסות בביטוח "מהשקל הראשון" שעברו למשלים שב"ן, וכמה בחרו להישאר בביטוח הפרטי. הוא קרא למשרדי האוצר והבריאות לדאוג לרשימת רופאים מגוונת מבחינת מומחיות, ותק ופריסה גיאוגרפית, ולהעביר לוועדה נתונים על השינויים שחלו בקבוצת הרופאים הזמינים למבוטחים במסגרת המשלים שב"ן ומהשקל הראשון.

הצג עוד

דיוורים | מערכת | הנהלה | תנאי שימוש | רכשו מנוי | ביטול מנוי | שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו | הצהרת נגישות